

O'ZBEKISTON

OVOZI

IJTIMOIIY-
SIYOSIY
GAZETA

• 2005-yil • 15-sentabr • Payshanba • 118 (27.453) • www.uzbekistonovozi.uz • 1918-yil 21-iyundan chiqarib boshlagan.

Ўзбекистон ҳақи равишда дунё цивилизациясининг бешикларидан бири ҳисобланади. Не-не буюк шахслар, давлат арбоблари, санъаткор ва ижодкорлар шу заминда туғилиб, камолга етганлар. Уларнинг бой маънавий мероси минг йиллардан буён одамлар дилини поклаб, умумбашарий кадриятлар ривожига хисса қўшиб келмоқда.

Лекин бугун тамонила янги даврда яшаётимиз. Энди аждодлар ютуғи билан мағрурланиб юрaverадиган замонлар ўтди. Янгидан-янги истеъдодлар камолоти миллат ва мамлакат учун энг муҳим масалага айланди. Айниқса, ҳозирги нотинч ва таҳликали замонда ёвузлик ва жаҳолатнинг ҳар қандай кўринишларига қарши фақат ва фақат маърифат билан курашиш, миллий кадриятларимизнинг асосини ташкил қиладиган қадим маданият ва санъатимизни қайта тиклаш янада долзарблик касб этади.

Истиқлол йилларида юртимизда санъат соҳасини ривожлантиришга алоҳида эътибор бериб келинмоқда. «Шарқ тароналари» анъанавий мусиқа фестивали турли миллат ва элатларни санъат воситасида яқинлаштиришга хизмат қилгани учун ҳам кўпчилигининг меҳрини қозона олди. Ҳамза номидаги академик драма театрига «Миллий театр» мақоми берилиши эса хукуматимизнинг санъатга бўлган эътиборини яна бир бор намоён этди.

Бу йил мамлакатимиз санъатсеварлари ҳаётида муҳим тарихий воқеа юз берди. Президентимизнинг «Маннон Уйғур номидаги Тошкент давлат санъат институти фаолиятини тақомиллаштириш тўғрисида»ги қарорига биноан пойтахтнинг Мироншоҳ кўчасида

Қарор ва ижро

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ САНЪАТ ИНСТИТУТИ ЯНГИ БИНОДА

жойлашган бинолар мажмуи институти жамоасига берилди. Бугун замонавий кўфа касб этган мазкур даргоҳда ўқиш ҳар бир талабга ифтихор бағишлайди. Янги ўқув йили арафасида бу ерга Президентимизнинг ташриф буюргани институти жамоасига янада кўтаринкилик бахш этди. Давлатимиз раҳбари янги ўқув биносига амалга оширилган реконструкция ишлари, талабаларнинг қобилиятини ҳар томонлама юзга чиқариш учун яратилган шарт-шароитлар билан танишди. Институти талабалари билан суҳбатлашди.

— Президентимиз бизнинг уй-фиркаларимиз, орзу-истакларимиз ва яшаш шароитимиз билан кизиқди, — дейди 3-курс талабаси Дилафруз Мамешова. — Давлатимиз раҳбарининг биз билан самимий суҳбатлашгани

ни қўриб, у кишига ҳурматим янада ортди. Фурсатдан фойдаланиб Президентимизга шундай шароитлар яратиш бергани учун барча талабалар номидан миннатдорчилик билдирдим. Ҳақиқатан ҳам бир ой муддатда мана шундай чиройли бинога кўчиб ўтиш биз учун мўъжизадек туюлди. Бизни яна шу нарса хурсанд қилдики, Президентимиз яқин орада талабалар ётоқхонасини ҳам тузатишга эътибор берди.

— Институтиимизнинг эски биноси 1935 йилда ҳарбий госпиталга мўлжаллаб қурилган бўлиб, таълим-чиroyли ишлари олиб бориш учун оддий шароитлар ҳам йўқ эди, — дейди институти биринчи про-ректора, доцент Мухсин Фаниев. — Аудиториялар кам, шифт ва поллар юрсангиз тебраниб турарди. Шу боис, янги бино

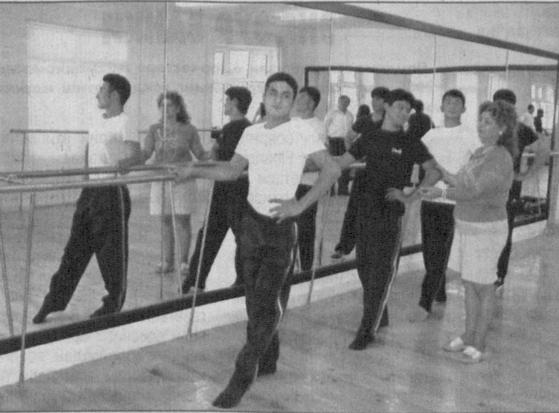
биз учун сув ва ҳаводек зарур эди. Ишга туширилган бу бино чиройли бўлиши билан бирга жуда қўлай ҳам. Унинг лойиҳаларига санъат соҳасидаги олий ўқув юртлири ўқув-ижодий жараёнларининг ўзига хослиги ва алоҳида талабаларини инobatта олган ҳолда тегишли тузатиш ва қўшимчалар киритилди. Ун саккизта маҳорат синфи, аудиториялар, студиялар ва бошқа зарур хоналар техникавий воситалар, ускуналар, мебель, дарслик ва ўқув-услубий адабиётлар билан тўлиқ таъминланди. Жумладан, суратга олиш технологиялари ва овоз мосламалари замонавий «Nikon», «Yamaha», «Kopon» фирмаларидан келтирилди. Ўқув театридаги чиroyлар, хатто пардалар жойлашувига ҳам алоҳида эътибор берилди. Қирқта замонавий пи-

нони, роял ва компьютерлар талабалар ихтиёрида.

Президентимиз бу ерга ташрифи чоғида тўғри таъкидлаганларидек: «**Моддий база бирламчи эмас. Буларнинг барчаси малакали мутахассис тайёрлашга кўмаклашадиган воситалар, ҳолос. Биз маънавий базани мустаҳкамлашга алоҳида эътибор қаратишимиз лозим. Ушбу институтини ҳар йили икки юздан зиёд талаба битиради. Уларнинг ҳар бири касб таллашда янгиликларига, ҳаётда ўз ўрнини топа олишига ишонмоғи керак.**»

Анвар САМАДОВ,
«Ўзбекистон овози»
мухбири

Суратда: Тошкент давлат санъат институти фаолиятидан лавҳалар.

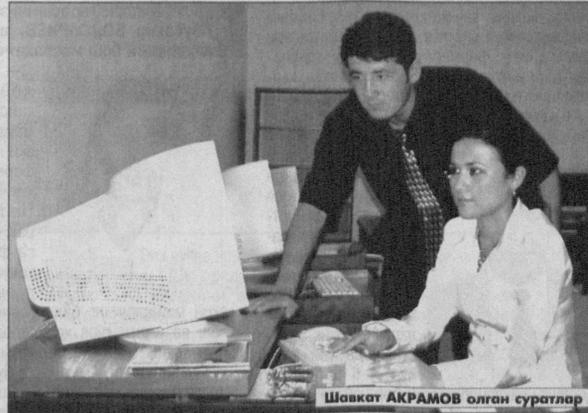
ПАХТА — 2005 «ОЛИМБОЙ ҲОЖИ» МАРРАДА

Фарғона вилояти Оқубобоев туманидаги «Олимбой ҳожи» номли фермер хўжалиги 2005 йилда 14,5 гектар майдонга пахтагини «Тошкент-6» навини экиб, деҳқончилик қилди. Хўжалик гўза ривожланишида агротехника қондаларини сифатли ўтказганлиги ўз самарасини берди. Ҳосил етилди. Натijaда ҳар бир гектар ердан 24 центнердан пахта ҳосили йиғиштириб олинди, 34,8 тонна пахта давлатга сотилди. Йиллик шартнома режаси бажарилди. Ҳозирги кунда фермер хўжалиги далаларидан яна қўшимча 10 тонна пахта ҳосили йиғиб олиш имконияти бор.

Фермер хўжалигига ташаббускор, жонқуяр инсон, Ўзбекистон ХДПдан халқ депутатлари Фарғона вилояти Кенгаши депутатлигига сайланган Абдубанноб Қосимов раҳбарлик қиладди. ЎзХДП фаолларининг турли жабҳаларда шундай галабаларга эришадиганлиги барча партиядошлар қалбида қувонч ва фахр уйғотади.

(Ўз мухбириимиз)

Шавкат АҚРАМОВ олган суратлар

«ҚИЗИЛҚУМЦЕМЕНТ»НИНГ ҚЎШИМЧА ТАРМОҚЛАРИ

«Қизилқумцемент» очик хиссадорлик жаҳияти Навоий вилоятидагина эмас, мамлакатимизда ҳам ўз ўрни ва салоҳиятига эга корхоналардан саналади. Бу йирмик санаот мажмуи ишга тушганига ҳадемай 30 йил тўлади. Дастлаб бу ерда бир кеча-кундузда уч минг тонна атрофиди клинкер ишлаб чиқарилган бўлса, ҳозир бу рақам йилига икки миллион тоннадан ошади. Жорий йилда корхонада кўпгина янги ишлаб чиқариш тармоқлари ишга тушди. Айниқса, туффитни куйдириш йўли билан соатига 25 тоннагача термоактив маъданли қўшимчалар ишлаб чиқаришининг йўлга қўйилгана

ни янши самара бераётир. Илгари булар қўшни республикалардан валюта хисобига келтирилган эди.

Шунингдек, янги шахтали печ корхонанинг ишлаб чиқариш қувватини оширди. Айни чоғда бу ерда маҳаллий ва иккиламчи хомашёдан гишт, бетон қоршмалари ва халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқарилмоқда. Бундай қўшимча тармоқлар ердаида ўтган йилнинг ўзида 6,2 миллиард сўм даромад қилинган бўлса, жорий йилда бу қўрсаткич бир ярим бараварга ортди.

Ёрқул УМАР,
Ўза мухбири

TOSHKENT SHAHAR MUNITSIPAL BIRJA MARKAZI
MULKIDORGA HAMKOR!
Tel: 132-25-51, 133-46-61, Faks: 133-20-74
WWW.tshmbn.uz E-mail: info@tshmbn.uz va Birja@mail.tps.uz

O'ZBEKISTON XARO YOLLARI
TOSHKENT
XALQARO AEROPORTI

ALQOBANK — aniq, tez, ishonchli!
Tel: 152-78-74, 152-78-75, 134-75-57; Faks: 152-78-04
WWW.alqobank.uz E-mail: info@alqobank.uz

ЎЗБЕКISTON RESPUBLIKASI PREZIDENTINING FARMONI

2005 ЙИЛНИНГ 1 ОКТЯБРИДАН БОШЛАБ ИШ ҲАҚИ, ПЕНСИЯЛАР, СТИПЕНДИЯЛАР ВА ИЖТИМОИЙ НАФАҚАЛАР МИҚДОРINI ОШИРИШ ТЎҒРИСИДА

Республика аҳолисининг турмуш даражасини янада ошириш ва фуқароларга ижтимоий мададни кучайтириш мақсадида:

1. 2005 йилнинг 1 октябридан бошлаб бюджет муассасалари ва ташкилотлари ходимларининг иш ҳақи, барча турдаги пенсиялар ва ижтимоий нафақалар, олий ўқув юртлири талабаларининг, ўрта махсус, касб-хунар ўқув юртлири ўқувчиларининг стипендиялари ўрта ҳисобда 1,2 баравар оширилсин.

2. 2005 йилнинг 1 октябридан бошлаб Ўзбекистон Республикаси ҳудудида энг кам: иш ҳақи — ойига 9400 сўм; ёшга доир пенсиялар — ойига 18605 сўм; янгона тариф сеткаси бўйича бошланғич (нулинчи) разряд — ойига 9400 сўм; болаликдан ногиронларга бериладиган нафақа — ойига 18605 сўм; зарур иш стажига эга бўлмаган кекса ёшдаги ва меҳнатга лаёқатсиз фуқароларга бериладиган нафақа ойига 11270 сўм миқдоридан белгилансин.

3. Белгилаб қўйилсинки, иш ҳақига қўшиладиган устама ва қўшимча ҳақларнинг барча турлари, шунингдек пенсиялар, икки ёшгача бўлган болаларни тарбиялаётган оналарга, болали оилаларга бериладиган нафақалар ҳамда энг кам иш ҳақига нисбатан белгиланган компенсация ва бошқа тўловлар 2005 йилнинг 1 октябридан бошлаб мазкур Фармонда белгиланган энг кам иш ҳақи миқдоридан келиб чиққан ҳолда амалга оширилади.

4. Ўзбекистон Республикаси Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги вазирликлари, идоралар, Қорақалпоғистон Респуб-

ликаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимликлари, бюджетдан молияланадиган ташкилот ҳамда муассасалар билан биргаликда пенсиялар, нафақалар, стипендиялар, бюджет муассасалари ва ташкилотлари ходимларининг мансаб машошари миқдорини мазкур Фармондан келиб чиққан ҳолда ўз вақтида қайта ҳисоблаб чиқишни таъминласин.

5. Бюджет муассасалари ва ташкилотлари ходимларининг иш ҳақи, пенсиялар, нафақа ва стипендияларнинг оширилиши билан боғлиқ харajatлар республика Давлат бюджети ва Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ҳузуридаги бюджетдан ташқари Пенсия жамғармаси ҳисобидан амалга оширилсин.

6. Хўжалик ҳисобидаги корхона ва ташкилотлар 2005 йилнинг 1 октябридан бошлаб мазкур Фармонда белгиланган энг кам иш ҳақига мувофиқ ишлаб чиқариш самарадорлиги оширилган ва меҳнат сарфи камайtirилган тақдирда иш ҳақи миқдорини оширсин.

7. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2005 йил 13 апрелдаги ПФ-3596-сон Фармони (4-банди истисно қилинган ҳолда) ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

8. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги бир ой мuddатда конун ҳужжатларига ушбу Фармондан келиб чиқадиган ўзгартиш ва қўшимчалар тўғрисида Вазирлар Маҳкамасига тақлифлар киритсин.

9. Мазкур Фармон матбуотда эълон қилинсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И.КАРИМОВ

Тошкент шаҳри, 2005 йил 14 сентябрь

ЎзХДП УСТУВОР ЙўНАЛИШЛАРИ БЎЙИЧА СИЗНИНГ ФИКРИНГИЗ, СИЗНИНГ ПОЗИЦИЯНГИЗ ҚАНДАЙ?

ҚИШЛОҚДА ТАДБИРКОРЛИКНИ РИВОЖЛАНТИРИШ: ИМКОНИАТЛАР, МУАММОЛАР ВА ТАКЛИФЛАР

ЎзХДП МАРКАЗИЙ КЕНГАШИ ПАРТИЯНИНГ СИРДАРЁ ВИЛОЯТ КЕНГАШИ БИЛАН ҲАМКОРЛИҚДА СИРДАРЁ ТУМАНИДАГИ «АГРОПРИНТ» МАСЪУЛИЯТИ ЧЕКЛАНГАН ЖАМИЯТИДА ШУ МАВЗУДА «ДАВРА СУҲБАТИ» ЎТКАЗДИ

Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг янги Дастурида мамлакатимиздаги меҳнатга қобилиятли кишиларнинг муносиб ҳақ тўланадиган ишга интилишларини қўллаб-қувватлаш, уларнинг шахсий ташаббуси ва тадбиркорлигини рағбатлантириш тарафдори эканлиги қайд этилган. Бу борада қишлоқда фермер хўжаликлари билан қамраб олинмаган аҳоли қатламини ишлаб чиқаришга жалб этиш, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлаш бўйича кичик корхоналар тизими яратишга ундаш, айни пайтда уларга истиқболли лойиҳаларни амалга оширишлари учун кредит линиялари ҳамда грант олиш масалаларига кенг ўрин берилган.

«Давра суҳбати»ни ўтказиш учун айнан Сирдарё вилояти танлангани беҳиз эмас. Чунки, вилоятда тадбиркорликни ривожлантириш учун катта имкониятлар мавжуд. Лекин бундан ханузгача етарли фойдаланилмапти. Ялли маҳсулот ишлаб чиқаришда тадбиркорлар улушининг салмоғи паст. Вилоят бўйича давлат рўйхатидан ўтган 1200 дан ортик тадбиркорлик субъектларининг 1400 таси умуман фаолият кўрсатмаяпти. Ёки жорий йилда 7700 та фермер хўжалиқларининг мингга яқини давлатга галла топшириш бўйича шартномавий режаларини бажармадилар. Булар,

хали ҳаммаси эмас. Меҳнатга лаёқатли аҳолини иш билан таъминлашда ҳам жиддий муаммолар сақланиб турибди. Ширкат хўжалиқларининг фермер хўжалиқларига айлантирилиши муносабати билан қишлоқларда ишсизлар сони ортмоқда. Жойларда туман ҳокимликлари, маҳаллий ўз-ўзини бошқариш органлари, меҳнат ва аҳолини муҳофаза қилиш бўлимлари бу муаммо билан етарлича шуғулланмаётдилар. Қишлоқ ахлига касбий малака оширишда, кредит олишда, қишлоқ хўжалиқидан ташқари ишга жойлашишлари борасида изчил ёрдам кўрсатилмапти. Буларнинг ҳаммаси жиддий чора-тадбирлар қўриш зарурлигини таъкидлаётди.

«Давра суҳбати»да иштирок этган тадбиркор, фермер, кичик ва хусусий бизнес субъектлари, қўшма корхоналар, тадбиркорликни қўллаб-қувватлашга масъул идоралар раҳбарлари, манфаатдор ташкилотлар мутахассислари, партиянинг туман кенгаши раислари, ЎзХДПдан маҳаллий кенгашларга сайланган депутатлар, фаоллар бу ҳақда ўз фикр-мулоҳазаларини билдирдилар, муаммоларнинг ечимини топиш бўйича тақлифларини айтдилар.

2-бет

ҲОКИМЛАР ДИҚҚАТИГА! ХАЛҚ ИШОНЧИГА МУНОСАБАТ ШУМИ?

Маълумки, халқ депутатлари вилоят, туман, шаҳар Кенгаши ёки Олий Мажлис Қонунчилик палатасига бўладими, қайси даражадалигидан қатъи назар, депутатлик мақоми нузда юксак ҳисобланади. Бугун ана шундай шарафга муносиб бўлган ҳар бир депутат зиммасига халқ ишончи, орзу умидларини рўёбга чиқариш, одамларни қийнаётган муаммоларнинг қонуний ечимини топишдек масъулиятли вазифалар юкланган. Сайловчилар уларга умид билан кўз тикиб туришибди.

Афсуски, қатор вилоятларда бу масъулият унутилётганга ўхшайди. Ақс ҳолда шу пайтгача айрим жойларда халқ депутатлари Кенгашларидаги партиялар, жумладан, ХДП депутатлик гуруҳлари ҳамон рўйхатга олинмаган қандай тўшуниш мумкин. Масалан, Тошкент вилоятида халқ депутатлари туман, шаҳар кенгашларидан 14 таси

да, Наманган вилоятида 10 тасида, Андижон ва Бухоро вилоятларида 8 тасида, Сирдарё вилоятида 11 тасида Ўзбекистон Халқ демократик партияси депутатлик гуруҳлари рўйхатдан ўтказилмаган. ЎзХДПнинг халқ депутатлари Андижон, Наманган, Сирдарё, Сурхондарё, Хоразм вилоятлари ва Тошкент шаҳар Кенгашларидаги депутатлик гуруҳлари ҳам ханузгача рўйхатга олинмаган.

Ахир мамлакатимизда ялли сайловлар ўтказилганига 9 ой бўлапти, ҳадемай йил яқунланади. Табиийки, шакланмаган, янгики, рўйхатдан ўтмаган халқ депутатлари Кенгашидаги депутатлик гуруҳи рўйхатдан ўтказилиши керак. Амалда эса бундай бўлмапти. Тўғри, ҳокимларнинг иши бошидан ошиб ётибди, соҳа кўп, муаммо кўп. Лекин, назаримизда, халқ вакиллари — депутатлар билан ишлаш масаласи ҳокимларнинг энг биринчи даражали вазифаларидан эмасми? Депутатга, унинг фаолиятига эътибор — бу халққа эътибор дегани. Депутатлар фаолиятига эътиборсизлик — бу ҳаётдаги муаммоларга, одамларнинг дарди, ташвишига эътиборсизлик ҳисобланмайдими?

Оддий сайловчида нега бундай бўлапти, бунга ким айбдор? Ким ўз бурчига бунчалик соғуққон қарамоқда? — деган саволлар пайдо бўлиши мумкин. Ўзбекистон Республикасининг «Маҳаллий давлат ҳокимияти тўғрисида»ги қонун бор. Унда маҳаллий давлат ҳокимияти вакиллик органларининг структураси ва фаолиятининг ташкилий асослари белгилаб

Анжон АБДУРАҲМОНОВ,
«Ўзбекистон овози»
мухбири

ЎзХДП УСТУВОР Йўналишлари бўйича сизнинг фикрингиз, сизнинг позициянгиз қандай?

«Давра суҳбати»ни Ўзбекистон Халқ демократик партияси Марказий Кенгаши раисининг ўринбосари, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутаты Насимқул КАРИМОВ бошқариб борди.

— Партиянинг ҳозирги платформаси, — деди у, — ЎзХДПнинг олдинги Дастуридан фарқ қилади. Энди партия мамлакат аҳолисининг ижтимоий ҳимояга муҳтож қатламларини ўзининг таянчи, ўз электорати деб ҳисоблайди, уларга суянда, манфаатларини ифодалади ҳамда ҳимоя қилади. Яшириб нима қиламиз, бугун мамлакатда ана шундай ижтимоий кўмакка аҳоли оз эмас. Айрим қишлоқларимизда эса ишга лаёқатли кишиларнинг деярли ярми ишсиз. Улар орасида ҳунарли, қўлидан иш келаётганлари ҳам, ҳали бирор касбнинг бошини тутмаган ёшлар ҳам бор. Ҳунарлиларга даромадли иш топиб беришимиз, ёшларни эса ўқитиб, иш ўргатишимиз зарур эмасми? Ва яна тадбиркор бўламан, кичик ва хусусий бизнес билан шуғулланман деганларга имтиёзли кредит, хусусан миникредитлар бериш, қишлоққа инвестиция олиб кириш имкониятини яратиш ҳам бугуннинг долзарб вазифаларидан ҳисобланмайди? Тўғри, ҳукуматимиз бу борада кўпоб қарорлар қабул қилди, Олий Мажлис томонидан муҳим қонунлар яратилди. Аммо, улар қандай ишловатди? Ушбу қонун ҳамда қарорларга жойларда қай тарзда амал қилинмоқда? Тадбиркорларнинг эркин ишловларига нималар, қандай ҳолатлар тўсиқ бўлаётди? Кейингида бу муаммолар ечимини топиш учун партиямиз фракцияси қандай таклифлар билан чиқишини истардингиз?

Орзикул МҰМИНОВ, вилоят монополиядан чиқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш бошқармаси бошлиғи:

— Ҳозир сизу биз суҳбат ўтказаятган жой ҳам аслини олганда бир тадбиркорнинг байраги, меҳнати, билими билан шундай ажойиб масканга айланганлигига эътиборингизни қаратмоқчиман. Бу жой яқин-яқинларгача қаровсиз, ташландик ҳолда ётарди. Эндиликда бу ерда «Агропринт» масъулияти чекланган жамияти фаолият кўрсатмоқда. Қисқа муддатда 60 киши доимий иш билан таъминланди ва улар бугун юздан зиёд турдаги полиграфия маҳсулотлари ишлаб чиқармоқда. Минг афсуски, бундай баҳони ҳамма тадбиркорларимизга ҳам бериб бўлмайди. Айрим кичик ва хусусий бизнес субъектлари

ҳукуматимиз томонидан ўзларига берилаётган имтиёзлар учунгина, яъни номига фаолият юргизмоқда. Бундай «уңар»лар бугун кичик корхона ёки фермер ҳўжалигини очиб, эртага эса ёпиб, худди ҳеч нарса бўлмагандай кетаверишади. Яна бир гап. Баъзан фермер ҳўжалиқларини ташкил этиш тўғрисидаги туман ҳокимларнинг қарорлари ойнаб фермерларнинг қўнғигида қўлиб кетади. Улар белгиланган тартибда тўловларни тўлашмайди, солиқ идораларидан рўйхатдан ўттишмайди. Мутасаддилар эса бундай ҳолга қўлини эълтиб бериш, лоқайд муносабатда бўлиб келишмоқда. Ҳатто, ўзларнинг эски қарорлари санагини ўзгартириб қўйишдан ҳам тап тортмаётганлари борлигига нима дейсиз? Ёки айрим жойларда тадбиркорлик учун ажратилаётган имтиёзли кредитларнинг фақат 10 фоизинигина ишлаб чиқариш билан боғлиқ йўналишларга берилаётганини қандай баҳолаш мумкин?

Хамроқул РАЗЗОҚОВ, ЎзХДП Марказий Кенгаши аъзоси, Сирдарё туман ҳокими:

— Туманимизда 1860 нафар тадбиркор бор. Шулардан 1185 таси деҳқончилик, 125 таси боғдорчилик, 324 таси савдо-сотик билан, қолганлари бошқа йўналишлар бўйича шуғулланади. 2003 йилда ҳукуматимиз тадбиркорликни ривожлантиришга ажратган маблағдан 230 миллион, 2004 йилда 893 миллион, шу йилнинг дастлабки олти ойида эса 1 миллиард сўмлик имтиёзли кредитлар олинган. Мазкур рақамлар 110 миң аҳолиси бор туманимизда тадбиркорлик қай даражада ривожланаётганини кўрсатиб турибди. Айни пайтда 2 та қўшма корхонамиз мавжуд. Италияликлар билан ҳамкорликда яна битта тўқимачилик корхонаси ташкил этиш учун ҳаракат бўлаётти. Бу фабрика ишга тушса, 450 та доимий иш ўрни яратилади. Бу масалани бир томон. Унинг иккинчи томонига қараганимизда бошқача ҳолатни кўрамиз. Эндигина мактабни битирган йиғиларнинг фермер бўлаётганлиги, тадбиркорликка қўл ураётганлигига қандай қарайсиз? Очиғи, уларда ҳали малака ҳам, кўника ҳам, тушуна ҳам йўқ. Тўғри, биз бундайларни ўқитиш, тарбиялаш, билимларини бойитиш йўллари яқиндагина. Натижа учун эса вақт керак.

Олимжон НИШОНОВ, «Агропринт» МЧЖ раҳбари, вилоят кенгаши депутати:

— Оддий бир тадбиркор сифатида кейинги 5-10 йил ичида мамлакатимизда тадбиркорлик фаолиятини қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш бўйича жуда катта ишлар қилинганлигини эътироф этмоқчиман. Хусусан, турли текширишлар, тадбиркорлик фаолиятига асосий аралашулар барҳам топди. Улар бугун давлатимиз томонидан ишончли тарзда ҳимояланган. Бундай шароитда қандай фаолият юритиш, нима ишлар қилиш тўғрисида эса, очиғи, бизнинг билимларимиз, тушунарчаларимиз савёлиқ қилаётди. Масалан, маҳсулотларимиз рекламасини олайлик. Биламиз, уларнинг сифати хорижники-

— Оддий бир тадбиркор сифатида кейинги 5-10 йил ичида мамлакатимизда тадбиркорлик фаолиятини қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш бўйича жуда катта ишлар қилинганлигини эътироф этмоқчиман. Хусусан, турли текширишлар, тадбиркорлик фаолиятига асосий аралашулар барҳам топди. Улар бугун давлатимиз томонидан ишончли тарзда ҳимояланган. Бундай шароитда қандай фаолият юритиш, нима ишлар қилиш тўғрисида эса, очиғи, бизнинг билимларимиз, тушунарчаларимиз савёлиқ қилаётди. Масалан, маҳсулотларимиз рекламасини олайлик. Биламиз, уларнинг сифати хорижники-

— Оддий бир тадбиркор сифатида кейинги 5-10 йил ичида мамлакатимизда тадбиркорлик фаолиятини қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш бўйича жуда катта ишлар қилинганлигини эътироф этмоқчиман. Хусусан, турли текширишлар, тадбиркорлик фаолиятига асосий аралашулар барҳам топди. Улар бугун давлатимиз томонидан ишончли тарзда ҳимояланган. Бундай шароитда қандай фаолият юритиш, нима ишлар қилиш тўғрисида эса, очиғи, бизнинг билимларимиз, тушунарчаларимиз савёлиқ қилаётди. Масалан, маҳсулотларимиз рекламасини олайлик. Биламиз, уларнинг сифати хорижники-

ҚИШЛОҚДА ТАДБИРКОРЛИКНИ РИВОЖЛАНТИРИШ:

ИМКОНиятлар, муаммолар ва таклифлар

дан ўтса ўтадики, кам эмас. Аммо, ташқи рекламиси ҳаммақадар. Натижада харидор дўқондан ўзимизнинг маҳсулотимизни эмас, четкинни олади. Таклифим: реклама тўғрисидаги қонунларимизга тадбиркорлар манфаатига ҳизмат қиладиган қўшимча ва ўзгаришлар киритиш ҳақида ўйлаб кўриш. Имтиёзли кредитлар масаласида ҳам бир фикр: вилоятларда бундай кредитларни бериш юзасидан тендер танловлари ўтказилса, уларда шу вилоят ёки туман учун зарур бўлган йўналишлар бўйича таклиф этилган энг мақбул бизнес лойиҳаларига танлаб олинса мақсадга мувофиқ бўлармики? Бундан ташқари, тадбиркорларнинг фаолиятига маҳсулотнинг сони ва микдорига, тоннасига қараб эмас, балки охириги натижа, қанча фойда олинганга қараб баҳо бериладиган даврлар келмади? Ёйинки, туман ҳокимликлари қошидаги тадбиркорларни рўйхатга олиш инспекциялари фақат тадбиркорлик субъектларини рўйхатга олиш билангина эмас, балки уларни ўқитиш, тайёрлаш ва қайта тайёрлаш, кўрсаткичларини, фойда зарарларини таҳлил қилиш сингари масалалар билан ҳам шуғуллангани маъқулмики?

Хайринисо НАЗАРОВА, Истеъмолчилар манфаатларини ҳимоя қилиш жамияти вилоят бўлими раҳбари:

— Тадбиркорлар ишлаб чиқараётган маҳсулотлар ёки товарларини сизу биз сотиб оламиз. Демак, ҳаммамиз, қайсидир маънода, истеъмолчимиз. Шу ўринда эътиборларингизни «яшаш учун энг кам истеъмол стан-

дартлари ва нормаларига қаратмоқчман. Олий Мажлис Қонунчилик палатасида ўтирган депутатларимиз, хусусан партиямиз фракцияси ана шу масала бўйича аниқ ва қатъий талаблар, таклифлар билан чиқишини кутаямиз. Тижорат банклари томонидан фуқароларга кредитлар берилиши тўғрисидаги кўрсатмаларда кредит олувчига маҳалла қафиллиқга ўтиши мумкин, деб аниқ-тиниқ ёзиб қўйилган бўлсада, банкларнинг бу ҳолни ҳисобга олмаётганига қандай тоқат қилса бўлади? Сизу биз тўлаган солиқлар ҳисобига шакланаётган бюджет маблағларининг айрим раҳбарлар томонидан талон-торож қилинаётганича? Негадир, ХДПдан сайланган депутатларимиз бу нарсаларга, анчайин бефарқ ва лоқайд муносабатда бўлишмоқда. Депутатларни қўй турайлик, ўзимизки? Ахир, ўзимиз ҳам партия аъзоси, фаоли сифатида бу камчиликларга, номақбул хатти-ҳаракатларга муносабат билдирсак бўлмайди. Йўлларимиз аҳолини, қирақаш автомобилчалар хатти-ҳаракатларини, патент тўламаздан қочиб юрган ҳайдовчиларни кўрмаймизми? Нега энди бу ишлар билан фақат ҳокимликлар, солиқ ташкилотлари шуғулланишлари керак деб ҳамон эскича ўйлаямиз.

Аброр Аллаёров, Оқолтин туманидаги фермер ҳўжалиги раҳбари, туман Кенгаши депутати:

— Фермер ҳўжалигимиз 1998 йилда ташкил этилган. 100 гектар экин майдони бор. Ширкат ҳўжалиги тугатирилиб, унинг негизда бугун 100 та фермер фаолият кўрсатаётти. Уларнинг ҳар бирида ўрта ҳисобда 4-6 киши ишловатган бўлса, демак 400-600 нафар фуқаро доимий иш жойига эга. Қишлоқимиздаги қолган мингга яқин одам ишсиз. Бир қишлоқда шунча одам бекорчи бўлса, туман ҳамда вилоят бўйича қанча одам ишсиз эканлигини хомчўт қилиш қийин бўлмаса керак. Уларни иш билан таъминлаш за-

рурми? Шу масалада бир ҳамқишлоғим билан гаплашиб қолдим. Айтишча, у тери ошлайдиган цех очиб, 10-15 кишини ишли қилишни ният қилибди. Ҳўш, бунинг учун терини қаердан оласан, деб сўрадим. «Биргина қишлоғимизда ҳар йили 200 дан орттиқ тўй-маърақа ўтаяпти, қўшни қишлоқда ҳам шунча, деб ҳисобласак, ана сенга тери» деган жавобни олддим. Аммо банкдан кредит ололмаямиз» деди у хуноби ошиб.

Шокир ЖўРАҚУЛОВ, Республика фермер ҳўжалиқлари уюшмаси вилоят филиали директори ўринбосари:

— Утган йили вилоятимизда 600 дан зиёд фермер ҳўжалиқлари ташкил қилинди. Уларнинг орасида ҳар қили бор. Фермер ҳўжалиқлари ташкил этиш ва уларга ер майдонлари ажратиш бўйича тизилган тендер комиссияларининг ишини ҳам қониқарли, дейиш қийин. Аввало, ҳосилот, ер тузувчи, ирригатор, иктисодчи каби мутахассислардан ташкил топган бу комиссия аъзоларининг ўзларини ўқитиш зарурага ўхшади. Токи, кимларга ер бераётганликлари, кимларни тендер қолиби деб топаётганликлари ҳақида тузуқроқ ўйлаб кўрсанлар. Оқибати нима бўлаётти? Бугун вилоятдаги 7736 та фермернинг анча-мунчаси лоақал шартноманинг нима эканлиги, уни қандай тузиш кераклиги, аҳамиятини ҳам тузуқроқ тушинишмайди. Шунинг учун ҳам ҳисоб рақамларидаги пул маблағларининг қанчаси қаёққа кетганлигини билмасдан банкротлик ёқасига келиб қолаётганлари қанча? Демак, фермерларни, умуман тадбиркорларни ўқитиш ва яна ўқитиш, танлаш, тарбиялаш бугун сув билан ҳаводай зарур.

Абдуқалим КўЧҚОРАЛИЕВ, ЎзХДП Сирдарё вилоят кенгаши раиси:

— Фермерлар уюшмалари аслада фермерларни ҳимоя қиладиган ташкилотми ёки назорат қилмайдиганми? Қолаверса, вилоят ва туманлардаги қишлоқ ва сув ҳўжалиги бошқармалари қизиқ, вилоятимизда ўзи бор-йўли 5-6 та ширкат

ҳўжалиги сақлаиб қолган бир пайтда вилоят қишлоқ ва сув ҳўжалигидай йирик бир бошқарма ва унинг туманлардаги бўлиналари нима иш билан шуғулланаяпти? Қишлоқ ва сув ҳўжалиги бошқармаларининг ваколатларини, вазифаларини энди бевосита фермерлар уюшмаларига ўтказиб, бошқармаларни тугатиш пайти келмадики?

«Давра суҳбати» жонли, қизиқарли, фойдали таклифлар, қизгин баҳс-мунозараларга бой тарзда ўтди. Энг муҳими, у иштирокчилар учун, ўзларининг айтишларича, гоёт фойдали бўлди. Бундай «Давра суҳбат»ларини мунтазам ўтказиб туриш, уларни партиямиз дастурий вазифалари, гоёвий мақсадларидан келиб чиққан ҳолда шу куннинг долзарб масалаларига бағишлаш тўғрисида фикрлар айтилди. Айниса, олис қишлоқларда ҳам шундай учрашувлар, суҳбатларнинг ўтказилиши ҳақида таклиф ҳаммамиз дилидаги, тилидаги истакнинг ифодаси сифатида қабул қилинганлигини айтиб ўтмоқ керак. Шу билан бирга таклиф этилган айрим вилоят ташкилотлари ҳамда бошқармалари, хусусан, вилоят ҳокимиятининг иктисодий-ижтимоий масалалар бўйича ўринбосари, вилоят солиқ бошқармаси, Марказий банкнинг вилоят бошқармаси раҳбарларининг «Давра суҳбати»га келмаганликлари уларнинг нафақат шу тадбирга, вилоят тадбиркорларининг фаолиятига, қолаверса, фаолиятга бефарқ, лоқайд, нописанд муносабатда бўлаётганликлари белгиси сифатида қайд этилди.

Ўзбекистон Халқ демократик партияси Марказий Кенгаши эса қишлоқда тадбиркорликни ривожлантириш, бу борадаги имкониятлар, муаммолар ва таклифлар мавзусида ўтган мазкур «Давра суҳбати»да билдирилган барча танқидий фикрлар, таклифлар ва мулоҳазалардан биронтасининг ҳам эътибордан четда қолмаслиги, уларни тегишли тартибда ҳукумат идораларини, вазирликлар, Олий Мажлис Қонунчилик палатасига етказилишини назоратга оладиган бўлди.

— Фермерлар уюшмалари аслада фермерларни ҳимоя қиладиган ташкилотми ёки назорат қилмайдиганми? Қолаверса, вилоят ва туманлардаги қишлоқ ва сув ҳўжалиги бошқармалари қизиқ, вилоятимизда ўзи бор-йўли 5-6 та ширкат ҳўжалиги сақлаиб қолган бир пайтда вилоят қишлоқ ва сув ҳўжалигидай йирик бир бошқарма ва унинг туманлардаги бўлиналари нима иш билан шуғулланаяпти? Қишлоқ ва сув ҳўжалиги бошқармаларининг ваколатларини, вазифаларини энди бевосита фермерлар уюшмаларига ўтказиб, бошқармаларни тугатиш пайти келмадики?

Рустам КОДИРОВ, ЎзХДП Марказий тафтиш комиссияси аъзоси, тадбиркор:

— Пахта йиғим-терими бошланди. Ҳар йилгидай фермерлар заводга пахтасини олиб боради. У ерда эса заводга қарашли лабораториядан бошқа лаборатория йўқ. Ҳоқлайдимий йўқми, шу лаборатория хулосасига қўншга мажбур. Қаниқди, пахта тозалаш корхоналари, тайёрлов пунктлари қошида заводга ҳам, фермерга ҳам қарашли бўлмаган алоҳид лабораториялар ташкил этилса...

Абулбакр БОЙСАРИЕВ, вилоят адлия бошқармаси бош маслаҳатчиси:

— Экинларни жойлаштириш, қайси контурдаги майдонга қандай экин экиш бўйича фермерлар туман ҳокимлигига буюртма беришлари керак. Лекин бу нарсани фақат қарорда, қонунда бор. Яна фермерга қарашли вилоят ва туманлардаги қишлоқ ва сув ҳўжалиги бошқармалари қизиқ, вилоятимизда ўзи бор-йўли 5-6 та ширкат ҳўжалиги сақлаиб қолган бир пайтда вилоят қишлоқ ва сув ҳўжалигидай йирик бир бошқарма ва унинг туманлардаги бўлиналари нима иш билан шуғулланаяпти? Қишлоқ ва сув ҳўжалиги бошқармаларининг ваколатларини, вазифаларини энди бевосита фермерлар уюшмаларига ўтказиб, бошқармаларни тугатиш пайти келмадики?

— Экинларни жойлаштириш, қайси контурдаги майдонга қандай экин экиш бўйича фермерлар туман ҳокимлигига буюртма беришлари керак. Лекин бу нарсани фақат қарорда, қонунда бор. Яна фермерга қарашли вилоят ва туманлардаги қишлоқ ва сув ҳўжалиги бошқармалари қизиқ, вилоятимизда ўзи бор-йўли 5-6 та ширкат ҳўжалиги сақлаиб қолган бир пайтда вилоят қишлоқ ва сув ҳўжалигидай йирик бир бошқарма ва унинг туманлардаги бўлиналари нима иш билан шуғулланаяпти? Қишлоқ ва сув ҳўжалиги бошқармаларининг ваколатларини, вазифаларини энди бевосита фермерлар уюшмаларига ўтказиб, бошқармаларни тугатиш пайти келмадики?

Иброҳим ЖОНУЗОҚОВ, «Ўзбекистон овози» махсус муҳбири Шавкат АКРАМОВ олган суратлар

Аъзам УСМОНОВ, «Алоқа-АК» хусусий телеканали раҳбари, фермер:

— 60 гектар ерда деҳқончилик қилиб, давлатга галла ва пахта сотиш юзасидан шартномавий режаларимизни ҳар йили баҳариб келаямиз. Лекин қосамиз оқармаяпти. Нега? Чунки, ёниги-мойлаш маҳсулотлари, мисалдан ширкат ҳўжалиқлари тугатиш билан фермерлар уюшмалари бор. Унинг раиси ҳам ўзини аввалги ширкат ҳўжалиги раҳбаридай тутаяпти. Хоҳласа, фермерга дизель ёниги берилади, хоҳласа — йўқ. Бечора фермер ўзи хоҳлаган қўнра қалласини ёки пахтасини эколмаса, зарур пайтда йиғиб-териб ололмаса... Яна денг, туман ҳокими уюшма раисини қўллаб-қувватлаб турган бўлса, фермер қаёққа ҳам борсин?

Собиҳрон УСМОНОВ, ЎзХДП Марказий Кенгаши бош маслаҳатчиси:

— Партиямиз бугунгидай бозор иқтисоди жараёнида, ислохотлар қучурашаётган бир пайтда тирикчилиги оғирлашиб қолган, ижтимоий ҳимояга муҳтож кишиларни ҳимоялайдиган партия. Шундай бўлгач, биз ўз олдимизга «Қишлоқда нега тадбиркорлик қутилгандай ривожланмаяпти?» деган саволни қўйишимиз ва шу саволга биргаликда жавоб излашимиз жоиз. Ахир,

қишлоқларимизда ишсиз юрганлар бугун ҳукуматимиз, давлатимиз елкасидаги ижтимоий юк эмасми? Шу юқдан ҳолос бўлиш учун ҳукумат томонидан ҳам ҳаракат бўлаёпти. Бу — табиий ҳол, албатта. Энди бундай ҳаракатларнинг янаям самарали бўлиши учун ҳукумат қишлоқдаги тадбиркорларни маълум муддатга солиқлардан озод қилиш, қишлоққа инвестиция олиб келувчиларни рағбатлантириш йўллари ахтариш ва топиш зарур. Қўлда касб-қори, хунари йўқларни ишга, даромад топишга ўргатиш ҳам бугун кўн тартибда турибди. Бундай шароитда сиёсий партия сифатида биз одамларни қишлоқда тадбиркорликни ривожлантиришга ишонтаришимиз, ҳадеб кимларнидир танқид қилвермасдан шу муаммоларни ҳал этиш, ечимини топиш йўллари ҳам кўрсатишимиз, тасвია этишимиз лозим бўлади.

— Экинларни жойлаштириш, қайси контурдаги майдонга қандай экин экиш бўйича фермерлар туман ҳокимлигига буюртма беришлари керак. Лекин бу нарсани фақат қарорда, қонунда бор. Яна фермерга қарашли вилоят ва туманлардаги қишлоқ ва сув ҳўжалиги бошқармалари қизиқ, вилоятимизда ўзи бор-йўли 5-6 та ширкат ҳўжалиги сақлаиб қолган бир пайтда вилоят қишлоқ ва сув ҳўжалигидай йирик бир бошқарма ва унинг туманлардаги бўлиналари нима иш билан шуғулланаяпти? Қишлоқ ва сув ҳўжалиги бошқармаларининг ваколатларини, вазифаларини энди бевосита фермерлар уюшмаларига ўтказиб, бошқармаларни тугатиш пайти келмадики?

— Экинларни жойлаштириш, қайси контурдаги майдонга қандай экин экиш бўйича фермерлар туман ҳокимлигига буюртма беришлари керак. Лекин бу нарсани фақат қарорда, қонунда бор. Яна фермерга қарашли вилоят ва туманлардаги қишлоқ ва сув ҳўжалиги бошқармалари қизиқ, вилоятимизда ўзи бор-йўли 5-6 та ширкат ҳўжалиги сақлаиб қолган бир пайтда вилоят қишлоқ ва сув ҳўжалигидай йирик бир бошқарма ва унинг туманлардаги бўлиналари нима иш билан шуғулланаяпти? Қишлоқ ва сув ҳўжалиги бошқармаларининг ваколатларини, вазифаларини энди бевосита фермерлар уюшмаларига ўтказиб, бошқармаларни тугатиш пайти келмадики?

— Экинларни жойлаштириш, қайси контурдаги майдонга қандай экин экиш бўйича фермерлар туман ҳокимлигига буюртма беришлари керак. Лекин бу нарсани фақат қарорда, қонунда бор. Яна фермерга қарашли вилоят ва туманлардаги қишлоқ ва сув ҳўжалиги бошқармалари қизиқ, вилоятимизда ўзи бор-йўли 5-6 та ширкат ҳўжалиги сақлаиб қолган бир пайтда вилоят қишлоқ ва сув ҳўжалигидай йирик бир бошқарма ва унинг туманлардаги бўлиналари нима иш билан шуғулланаяпти? Қишлоқ ва сув ҳўжалиги бошқармаларининг ваколатларини, вазифаларини энди бевосита фермерлар уюшмаларига ўтказиб, бошқармаларни тугатиш пайти келмадики?

қўншга мажбур. Қаниқди, пахта тозалаш корхоналари, тайёрлов пунктлари қошида заводга ҳам, фермерга ҳам қарашли бўлмаган алоҳид лабораториялар ташкил этилса...

Абулбакр БОЙСАРИЕВ, вилоят адлия бошқармаси бош маслаҳатчиси:

— Экинларни жойлаштириш, қайси контурдаги майдонга қандай экин экиш бўйича фермерлар туман ҳокимлигига буюртма беришлари керак. Лекин бу нарсани фақат қарорда, қонунда бор. Яна фермерга қарашли вилоят ва туманлардаги қишлоқ ва сув ҳўжалиги бошқармалари қизиқ, вилоятимизда ўзи бор-йўли 5-6 та ширкат ҳўжалиги сақлаиб қолган бир пайтда вилоят қишлоқ ва сув ҳўжалигидай йирик бир бошқарма ва унинг туманлардаги бўлиналари нима иш билан шуғулланаяпти? Қишлоқ ва сув ҳўжалиги бошқармаларининг ваколатларини, вазифаларини энди бевосита фермерлар уюшмаларига ўтказиб, бошқармаларни тугатиш пайти келмадики?

қўншга мажбур. Қаниқди, пахта тозалаш корхоналари, тайёрлов пунктлари қошида заводга ҳам, фермерга ҳам қарашли бўлмаган алоҳид лабораториялар ташкил этилса...

Иброҳим ЖОНУЗОҚОВ, «Ўзбекистон овози» махсус муҳбири Шавкат АКРАМОВ олган суратлар

ДАХЛСИЗЛИК

Мамлакатимизда олиб борилаётган ислохотларнинг бош мезони инсон манфаати, кадр-қиммати, эркинлиги ҳамда дахлсизлик ҳуқуқини таъминлашга қаратилган. Дарҳақиқат, жорий йил 8 август куни Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан «Қамоққа олишга санкция бериш ҳуқуқини судларга ўтказиш тўғрисида»ги Фармонини қабул қилиниши бунинг яна бир амалий исботи бўлди.

1992 йил 2 март куни Ўзбекистон Республикаси Бирлашган Миллатлар Ташкилотига аъзо бўлганидан кейин қўллаб-қувватланган шартномавий конвенция ва шартномаларнинг тең ҳуқуқли субъектига айланди. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг 1948 йил 10 декабрдаги «Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларацияси» Ўзбекистон Республикаси томонидан ратификация қилинди. Ушбу Декларациянинг 9,10-моддасида суд қарорини ҳеч ким эркинликдан маҳрум этилиши ёки ҳуқуқлари чекланиши мумкин эмаслиги баён этилган.

Минтақамиздаги қўнчилик давлатларда эса ушбу таъминоти амалдаги ҳуқуқ тизимига жорий қилинган. Масалан, Россия Федерацияси Президенти 2002 йилда ўзининг қонунчилик ташаббуси ҳуқуқидан фойдаланиб, Давлат Думасига қамоққа олишга санкция бериш ҳуқуқини судларга ўтказиш бўйича қонун лойиҳаси киритган. Ушбу лойиҳа депутатлар томонидан қўриб чиқилиб, 2002 йил 1 июлда қабул қилинган ва шу қўндан бошлаб

қамоққа олишга санкция бериш ҳуқуқини судларга ўтказиш бўйича қонун лойиҳаси киритган. Ушбу лойиҳа депутатлар томонидан қўриб чиқилиб, 2002 йил 1 июлда қабул қилинган ва шу қўндан бошлаб қамоққа олишга санкция бериш ҳуқуқини судларга ўтказиш бўйича қонун лойиҳаси киритган. Ушбу лойиҳа депутатлар томонидан қўриб чиқилиб, 2002 йил 1 июлда қабул қилинган ва шу қўндан бошлаб

АЁЛ ФАОЛЛИГИ — ДАВР ТАЛАБИ

Бугун нафақат оилада, балки жамиятдаги демократик жараёнларда аёлларнинг ўрни беқиёс. Шу боис мамлакатимизда хотин-қизларнинг ижтимоий фаоллигини ошириш, уларнинг мавқеини мустаҳкамлаб, ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш масаласига жиддий эътибор қаратишмоқда.

— Экинларни жойлаштириш, қайси контурдаги майдонга қандай экин экиш бўйича фермерлар туман ҳокимлигига буюртма беришлари керак. Лекин бу нарсани фақат қарорда, қонунда бор. Яна фермерга қарашли вилоят ва туманлардаги қишлоқ ва сув ҳўжалиги бошқармалари қизиқ, вилоятимизда ўзи бор-йўли 5-6 та ширкат ҳўжалиги сақлаиб қолган бир пайтда вилоят қишлоқ ва сув ҳўжалигидай йирик бир бошқарма ва унинг туманлардаги бўлиналари нима иш билан шуғулланаяпти? Қишлоқ ва сув ҳўжалиги бошқармаларининг ваколатларини, вазифаларини энди бевосита фермерлар уюшмаларига ўтказиб, бош

ҲУҚУҚИ

Мазкур қонун ўша даврда авж олган мансабдор шахслар, шерифлар, турма бошлиқларининг ўзбошимчилигини чеклашда ҳам ўша навбатда фуқаролар қонуний ҳуқуқлари муҳофазасини кучайтириш мақсадида қабул қилинган...

Шу асосда Буюк Британияда жиний айблов бўйича хибсага олинган ёки ушланган шахсни 3 кунлик муддатда, озоликдан маҳрум этиш жойи ва суд жойлашган ер ўртасидаги масофа анчагина ташкил этган ҳолда 20 кунлик муддатда судга олиб келиш тартиби жорий қилинган. Суд эса хибсага олишнинг қонунчилигини текшириб чиққан. Ўзининг парламенти томонидан қабул қилинган ўша тарихий қонун кейинчалик англо-саксон ҳуқуқ тизимидаги кирувчи мамлакатларда ҳамда Латин Америкаси давлатлари қонунларида ўз аксини топган ва инсоннинг эркинлик ва шахсий дахлсизликка бўлган ҳуқуқи кафолати сифатида хизмат қилмоқда. Шу босқичда дунёнинг юзидан ортиқ мамлакатларида инсон ҳуқуқ ва эркинликларини чеклаш ёки улардан маҳрум қилиш билан боғлиқ мажбурий чораларни қўллашга санкция бериш судлар ваколатига берилган.

Демак, мамлакатимизда мазкур ҳалқаро ҳуқуқ нормаларининг миллий қонунчилигимизга татбиқ қилиниши, аввало, шахсни асоссиз жиний таъкиб қилиш ва хусусий ҳаётига

аралашмаслик ҳамда шахсий дахлсизлик ҳуқуқларини таъминлашда қатор афзалликларини келтириб қаради. Қолаверса, ўшабди жараёни ҳуқуқий кафолатлаш билан боғлиқ қуйидаги муаммолар ҳал қилинишига олиб келади:

Биринчидан, Ўзбекистон Республикаси Конституцияси 19-моддасида: «Фуқароларнинг Конституция ва қонунларда мустақкамлаб қўйилган ҳуқуқ ва эркинликлари дахлсиздир, улардан суд қарорини сиз маҳрум этишга ёки уларни чеклаб қўйишга ҳеч қим ҳақиқи эмас» деб кўрсатилган. Шу сабабли қамоққа олишга санкция бериш ҳуқуқининг судларга ўтказилиши конституциявий таъминланган руёбга чиқишига олиб келади. Шунингдек, қонунчилигимиз мейёрлари ҳалқаро андазаларга мослашган;

Иккинчидан, фуқароларнинг қонун билан қўриқланган ҳуқуқ ва манфаатлари кафолати сифатида мажбурий судларга ўтказилиши конституциявий таъминланган руёбга чиқишига олиб келади. Шунингдек, қонунчилигимиз мейёрлари ҳалқаро андазаларга мослашган; фуқароларнинг қонун билан қўриқланган ҳуқуқ ва манфаатлари кафолати сифатида мажбурий судларга ўтказилиши конституциявий таъминланган руёбга чиқишига олиб келади. Шунингдек, қонунчилигимиз мейёрлари ҳалқаро андазаларга мослашган;

Муносабат

Учинчидан, Ўзбекистон Республикаси жиний процессуал қонунчилигида назарда тутилган суддаги тортишув тамойили терговга кўчди;

Тўртинчидан, айбланувчи, гумон қилинувчининг химоя ҳуқуқи кенгайтирилади, яъни прокурор билан адвокат ҳуқуқларининг тенглиги амалда таъминланади.

Эътироф эткиш жоизки, олиб борилаётган ислохотлар ижобий самараси, ў қайси соҳада бўлишидан қатъи назар, амалда унинг тўғри ижро қилиниши билан ҳамбарчас боғлиқ. Демак, бундан кўрагина, давлат раҳбари қабул қилган Фармондан келиб чиқувчи вазиқалар ижросини таъминлаш ва ў буйича қўрилган ижобий натижаларга эришиш учун ҳозирдан назарий ва амалий билим кўникмаларига эга бўлиш чораларини қўриш лозим.

Хулоса ўрнида шуни айтиш жоиз: Ўзбекистон Республикаси Президентини томонидан «Қамоққа олишга санкция бериш ҳуқуқини судларга ўтказиш тўғрисида»ги Фармоннинг қабул қилиниши мамлакатимизда инсон эркинлиги йўлида олиб борилаётган ислохотларнинг самарали натижаси бўлди.

Уmid МУҲAMMEdOв,
Бaхтiр AbДУллAEв,
Ўзбекистон Республикаси Президентининг хузуридаги Амалдоги қонун ҳужжатлари мониторингини институтини илмий ходимлари

16 сентябрь — Ҳалқаро озон қатламини химоя қилиш куни

Осмон ости — замин одамзотнинг яшаш макони. Одатда биз самони чексиз деб ўйлаймиз. Аммо, унинг ҳам «чегараси» борлиги ҳақиқатдир. Назаримда, инсон ўзи яшаётган ўша «осмон ости»даги гўшасининг томини «тешди» ва бундан инсонни таъсиёт, балки ўзи ҳаётини ҳам хавф остига қўйди. Ўзбекистон Республикаси Табиати муҳофазаси қилиш давлат қўмитасига қарашли «Атмосфера» лойиҳа ва илмий тадқиқот институтининг директори Қутбиддин ТОҶИЕВ билан суҳбатимиз ана шу ҳақда.

ОСМОННИНГ ОҚ ПАРДАСИ

— Бугунги кунда сайёрамизнинг экологик хавф-хатар куршовида қалаётгани ҳақида турли фикр-мулоҳазалар билдирилган. Экологик бурҳон деб аталаётган озон қатламини емирилишининг сабаби нимада?

— Дунё олимларининг илмий тадқиқотлари натижаси шуни кўрсатяптики, ер юзиде кескин иклим ўзгариши, глобал исил жараяни юз берди. Кейинги 100 йилда ҳароратнинг +1 градусга кўтарилиши табиатда турли хил экологик ҳалокатларни келтириб чиқаряпти.

Нега ер шарида глобал исил руй берди? 1900-2000 йилларни, яъни бир аср оралигини олиб кўрайлик, инсон техника тараққиотида эришди, машинаси, самолётини кашф этди, ички ёнғичи энергия яратди. Тараққиётнинг интенсив ривожланиши, кемасозлик, самолётсозлик, машинасозлик, саноат корхоналари, яъни ёқилги энергетика мажмуаларидан чиққан ифлос ҳаво атмосферани булғай бошлади. Тараққиёт англоликларни инсоннинг турмуш даражасини яхшилаш билан бирга атрофмуҳит, табиатга ўзининг салбий таъсирини ўтказди. Мисол учун, 1950 йилларда пайдо бўлган марказлашган исиллик энергияси, 1960-1980 йиллардаги газлаштириш — ҳаммаси ҳавога «чиқинди» чиқарди, уни ифлослантирди, ер, сув, тупроққа таъсир қилди. Ерда ҳосил бўлган бундай «чиқинди»лар ҳавога кўтарилиб озон қатламининг сийраклашиб, емирилишига олиб келди. Бир сўз билан айтганда, табиатдаги одам, ҳайвонот дунёси, ўсимликлар оламига хавф тугилди.

Айниқса, ишлаб чиқариш, маиший чиқиндилар ўзидан ҳар хил газлар чиқариб, атроф-муҳитнинг барқарорлигини бузади. Ҳозирги кунда бунинг ер юзиде, шу жумладан, бизда ҳам катта миқдордаги саноат, маиший чиқиндилар тўпланиб қолган. Бу, албатта, атроф-муҳитни хавонга захарлайди.

Ҳозирги пайтга келиб ер юзиде газ, нефть, тўнмаган ости қазилма бойликларнинг захиралари кескин камайиб кетди. Ҳисоб-китобларга қараганда, газ, нефть захиралари нари борса, яна 70 йилга етади, ҳолос.

Дунёдаги асосий қазилма бойликлар ер қобидан 16 километр чуқурликда жойлашган. Ҳаётининг асосий энергия манбаи газ, нефть, маҳсулотлари асосида яратилади. Бензин ёки шунга ўхшаш ёқилги энергия маҳсулотлари ишлатилғач, ҳавога захарли ис газини чиқаради. Ўзбекистонда атрофмуҳит ифлосланиши умумий ҳажмининг 67 фоизи ёқилги энергетика мажмуида тўғри келади. Улар ҳавода углевод оксиди, олтингурут оксиди, азот оксиди бирикмалари, захарли газлар ҳосил қилади. Оқибатда атмосферадаги озон қатламиде «туйнуқ», «тешик»лар пайдо бўлиш жараяни давом этяпти.

— Озон қатламининг сийрақлашувининг олдин ошди учун қандай амалий чора-тадбирлар қўйилган?

— БМТ 2006 йилни «Экология ва қайталанувчи энергия 10 йиллиги» деб эълон қилиш дастури ишлаб чиқаяпти. Ўзбекистонда қайталанувчи энергия манбалари — қуёш, шол энергиясини электр энергиясига айлантириш устида кўплаб илмий изланишлар олиб боришмоқда. Қайталанувчи энергия озон қатламини химоя қилишда энг мақбул

усуллардан ҳисобланади. Жаҳондаги кўплаб илмий марказ, илмий-тадқиқот институтларининг олимлари, мутахассислари ноанъанавий усулда электр энергияси яратиш борсидада кузатишлар олиб бораёпти.

Озон қатламини — юқори атмосфердаги (Ер юзидан 12-45 километргега юқоридега) юққа газ қатламидир. У бизни қуёшнинг ҳалокатга олиб келувчи ультрерадиодиа нулрлар радиацияси таъсиридан сақлайди. Бу нулрлар инсон саломатлигига салбий таъсир қилади. Тери рақини келтириб чиқаради, ҳайвонот олами, ўсимликлар, сув ости дунёсига, озиқ-овқат тизимига зарар етказида.

Маълумки, БМТнинг Атрофмуҳит бўйича дастури (ЮНЕП) озон қатламини муҳофазаси таъсирли (1985 йилда) қабул қилди. 1987 йилда Монтреал протоколини (1987 йилда), Лондон (1990 йилда) ва Колонгенген (1992 йилда) тузатишларини қўшди. Ўзбекистонда ҳам 1995 йилда бу ҳалқаро ҳужжат ратификация қилинди. Унга кўра саноати ривожланган мамлакатларда озон қатламини сийрақлаштирувчи хлорфторуглерод моддаларини ишлаб чиқариш ва сотилиши тақиқланди. Шунингдек, озон қатламини сийрақлаштирувчи бошқа моддаларни ҳам аста-секин туғатиш устида иш олиб бориляпти.

Вақт эса ўзининг аччиқ ҳақиқатини кўрсатди. Тобора сийрақлашаётган озон қатламининг умумий миқдори стратосфера (атмосферанинг пастки қатлами) таркибиде 1994 йил энг юқори даражага етди, энди аста-секин озиётмоқда. Стратосферада озон қатламининг сийрақлашишига олиб келадиган моддалар 2000 йилда юқори даражада ошди. Лекин шуни ҳуштанглик кераки, атмосфера шароити ўзгариб, озон қатламини камайса, унинг тиклиниши камида 20 йилдан кейин бошланиши мумкин.

Инсоннинг самога етказган жароҳати тезда битмайди. Чўнги, озон қатламини емирадиган моддалардан фойдаланиш ва уларнинг ахралиб чиқилиши камайтиришга қарши ҳалқаро ташкилотлар курашса ҳам атмосферага ҳозирги кунга қадар чиқарилган кимёвий моддаларнинг таъсири яна кўп йиллар давом этиб, инсоний ҳаётига таҳдид солиб туради. Одамод қамшиша зуғулукка интилиб яшаседа, қўпинча у табиатга, самога шафқатсизларча муносабатда бўлади. Бир қарашда борлиқ чексиз-чегарасиз туюлсада, аслида озон ҳам инсоннинг меҳр-шафқатига муҳтож.

Хавонинг соғлиғи озон остида яшовчи одамод саломатлиги гаровидир. Озон қатламини эса еримизни кураш турган химоя қобили ҳисобланади.

Зеро, озон қатламини Осмон ила Ер орасидега химоя пардасиде, уни асраб-авайлашага ҳар биримиз масъул.

Саъбатдoв,
Саид САНДУХOв,
«Ўзбекистон овози» мухбири

Декларация имзоланди

Украина президенти Виктор Ющенко, Олий Рада раиси Владимир Литвин, бош вазир вазифасини бажарувчи Юрий Ехануров ҳамда парламент фракциялари етакчилари «Украина келажиги учун бирлашиш ва ҳамкорлик қилиш Декларацияси»ни имзолашди.

Ҳужжатда айтилишича, «Украина халқи манфаатларини таъминлаш, унинг турмуш даражасини яхшилаш, жамиятнинг бирлаштириш ва Украинанинг дунёдаги макенини кўтариш давлат органлари раҳбарлари ва сийратчилар фаолиятининг асосий таъминчиларидан бўлиши керак».

Ҳужжатни Украина Социалистик партиялар фракциялари етакчилари, «Бизнинг Украина» Халқ иттифоқи, Халқ партияси, Халқ демократик партияси, Украина Халқ Руҳи партияси, Тадбиркорлар ва саноатчилар партияси ҳамда «Украина регионлари», «Олга Украина» партиялари имзолашди. Собик бош вазир Юлия Тимошенко блоки ҳужжатга қўл қўймади.

Декларацияга қўл қўйишдан олдин Ющенко бу ҳужжат Украинанинг иқтисодий, сийсий, гуманитар ва ижтимоий ривожланишидаги жараёнларни амалга ошириш учун сийсий қуларга жавобгарлик юклашини айтиб ўтди.

Ҳукумат, мухолифат ва жамият орасидега бундай «давра суҳбати» Украина тарихиде биринчи бор ўтказилди.

Президент Ющенко яқинда руй берган ҳужжат истеъфосига ҳам тўхтади. Унинг фикрича, бунга собик бош вазир Юлия Тимошенкониинг лавозимини суистеъмол қилиши сабаб бўлди. Шу билан бирга Ющенко Юлия Тимошенко «рангли инқилоб» голярига содиқ қолган бўлса ҳукуматга қайтиши мумкинлигини ҳам айтиб ўтди.

Бирок Тимошенкoning ўзи бу айбловларни ҳақиқатдан ийроқлигини ва Ющенко унинг оубрусидан чўчиб истеъфого чиқариб юборганини билдирмоқда.

Музокаралар бошланди

Олти ҳафталик танаффусдан кейин Россия, Хитой, АҚШ, Япония, Жанубий Корея ва ҚХДР яна музокаралар столига ўтиришди. Ингилиш давомиде дунёнинг етакчи беш мамлакати ҚХДРни ядро дастури борсида келишувини имзолашга қўндиришга ҳаракат қилмоқда.

Ўтган сафар АҚШ Шимолий Кореядан барча ядро объектларини ёпиб қўйишни талаб қилганидан кейин музокаралар бош берк кўчага кириб қолди.

Бирок Ингилиш бошланмасдан ҚШ Шимолий Корея вакили Ким Ге Кван унинг мамлакатига ҳарбий мақсадларни қўзғалаган атом энергияси борсидаги тадқиқотлар олиб боришдан, ваз чекмаслигини билдирди.

АҚШ ҚХДРга инсонпарварлик ёрдами ва хавфсизлик кафолатлари эвазига ядро дастуридан ваз кечишни тақлиф қилмоқда. Вашингтон бу мамлакатга инсонпарварлик ёрдами ҚХДРдаги барча ядро объектларини ёпиб қўйишга қарши қўйишни тақлиф қилган.

ҚХДРнинг ядро дастури борсидаги издидиятур 2002 йилдан бундан давом этмоқда. Шундан бери Вашингтон Пхеньянин ядро қулолига эга бўлиш учун урани бойитётганликда айблаб келмоқда. Шимолий Корея ядро қулолининг тарқатмаслик ҳақидаги келишувдан чиқишга қарор қилганидан кейин вазият янада чигалашди.

2005 йилда эса Пхеньян ядро қулолига эга эканлигини, бирок бу қулоллар уран эмас, плутоний асосида ишланганлигини маълум қилди.

Август ойида Шимолий Корея дипломатлари ўз мамлакатлари ядро қулолини АҚШнинг олиб бораётган агрессив сийсати натижасида яратишга мажбур бўлганини айтишди.

Қурбонлар сони ошиши мумкин

Бағдоднинг асосан шиалар яшайдиган Қозимия районида кучли портлаш руй берди. Дастлабки маълумотларга кўра, хунрезлик оқибатида 70 одам ҳалок бўлган. Бирок қурбонлар сони қўпайиши мумкинлиги айтилмоқда.

Портлаш ўнлаб ироқликлар ишга жойлашиш мақсадида навбатда турган жойда руй берди.

Полиция майори Муса Абдул Каримнинг маълум қилишича, маҳаллий вақт билан эрталаб 6:30да террорчи ҳайдовчи бошқариб келатган автомобилни навбатда турган ишчиларга қарата йўналтириб юборган.

— От спорти мактаби биносини сотилиши мумкин эмас...

Неъмат Раҳмонов шикоят бўйича прокуратура текшириш ўтказган, солиқ инспекция ўрганган, суднинг қарори бор...

Бирок масала Неъматжон Раҳмонов фойдасига ҳал бўлмапти. Шунинг учун ҳам у шикоят ёзаватти, шунинг учун ҳам ўзи айтгандай яна «юқорига» ёзмоқчи.

Дарвоқе, 2005 йил 28 июнда бўлиб ўтган фуқаролик ахволини тушуниш мумкин. Яъни, раис дастлаб от спорти мактаби биносини 42 миллион сўм, дея баҳонини осмонга чиқариб қўйган, кейинчалик эса биржага берган маълумотномада бино қийматини 4.264.000 сўм, дея кўрсатган. Мана шу нарса Неъматжон Раҳмоновнинг доғда қолдирган.

Ростдан ҳам агар от спорти биносини баҳосини 4-5 миллион бўлагидан бўлса, уни сотиб оlishга Н.Раҳмоновнинг кўриб етарди. Ушунда у мутахассис сифатида спорт мактабини ҳам, отларни ҳам сақлаб қоларди, чавандозлик ривожланарди...

Раисон ШОДИЕВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири

Ташкилот ва корхоналар диққатига!

13-ҚУРИЛАЁТГАН КОРХОНАЛАРНИНГ БИРЛАШГАН ДИРЕКЦИЯСИ

ТАНЛОВ САВДОСИ ЎТКАЗИЛИШINI ЭЪЛОН ҚИЛАДИ:

Сурхондарё вилояти, Бойсун туманидаги «Хангоронсой сел сув омборининг 1,5 млн. куб тўплайдиган ишга тушириш «мажмуаси» қурилиши. Бошланғич нархи — 1641,02 млн. сўм.

Қурилиш ишларини бажариш муддати — 2006 йил II чорак.

Ишиотнинг қурилиш ишларини молиялаштириш — 13-қурилаётган корхоналарнинг бирлашган дирекциясига давлат бюджетидан ажратиладиган маблағ ҳисобидан амалга оширилади.

Буюртмачи — 13-қурилаётган корхоналарнинг бирлашган дирекцияси.

Манзил: Термиз шаҳри, М.Қаҳҳор кўчаси, 10-уй.

Тел/факс: 222-70-83, 222-75-29

Танлов савдоларида қатнашиш учун талабгорлар қуйидаги шартларга: танлов савдолари предметининг 20 фоизи миқдоридега айланма маблағларнинг ёки кўрсатилган маблағларни беришга банк кафолатномасига, ишлар (хизматлар)ни бажариш учун зарур бўлган меҳнат ресурсларига ва мутахассисларнинг мавжудлигига, етарли қасбий ва техникавий малака, молиявий имкониятларга, шартнома тизиш юзасидан фуқаролик-муомала ҳуқуқий лаёқат ва ваколатларга эга, тажрибали ва ишончли бўлишлари шарт.

Савдода қатнашиш ва танлов ҳужжатларига эга бўлиш учун сўровнома билан савдо ташкилотчиси — «Ўздавархитектуршиши» қўмитасининг қурилишда танлов савдолари ва нархларни шакллантириш Сурхондарё вилояти ҳудудий консалтинг марказига қуйидаги манзил бўйича мурожаат этиш мумкин:

Термиз шаҳар, А.Темур кўчаси, 69-уй, Телефон/факс: (8-37622) 2-44-73, 2-44-76.

Бир тўплам танлов ҳужжатларининг нархи — 50 000 сўм.

Тақлифлар (оферталар) савдо ташкилотчиси томонидан юқоридега манзилда қабул қилинади.

Оферталарни очиш кунини ва вақтигача савдо ташкилотчиси томонидан оферталар қабул қилинади.

Тақлифлар очилиши эълон матбуотда чоп этилгандан бошлаб 30 кундан кейин 13-қурилаётган корхоналарнинг бирлашган дирекцияси биносиде ўтказилади:

Манзил: Термиз шаҳри, М.Қаҳҳор кўчаси. 10-уй.

Бундан анча йиллар илгари республикаимизда қишлоқ спорти ҳақида гап кетса, Андижон вилоятининг Қўрғонтепа туманидаги собик «Савай» хўжалиги намуна қилиб кўрсатиларди. Ҳар ҳолда бу ерда ҳавас қилса аризулий спорт базаси бор эди. Айниқса, от спорти ютуқлари кўпчиликини ҳайратга соларди. Нахотки, қишлоқ жойида шунақа шароит бўлса, деб одамлар гоҳ ишонмасди. Чўнки у пайларда бундай хўжалиқлар нафақат Андижонда, балки республикада ҳам саноқлигина эди.

Биз чўчка излаб юраверибмиз. Шу орада отхонанинг сотилганини эшитиб қолдим...

«Намуна» ширкат ҳўжалиги раиси П.Исмоилов, бош хисобчи Р.Қодиров». Хуллас, 2003 йил 8 июлда от спорти мактаби биносини биржада 4.264.000 сўмга фуқаро Тўхтасин Турғунбоевга сотилади.

«Биржа савдосига қўйилган Қўрғонтепа тумани «Намуна» ширкат хўжалиги раиси (собик) Пўлатжон Исмоилов от спорти мактаби биносини сотмоқчи эканлигини айтиб қолди, — дейди Неъматжон Раҳмонов. — Агар ҳақиқатан ҳам сотиш ниятингиз бўлса, нархини анорноқ қилсангиз биз сотиб ола қўлайлик, дея раисга мурожаат қилдик. Мактабни сақлаб қўлайлик, чавандозлар қўлайсин, дедим.

Раиснинг жавоби эса шундай бўлди: — Сизларнинг кучингиз етмайди, нархи 42 миллион сўм бўлса... Ундан кўра, чўчка боқинглар.

Биносини сотмоқчи эканлигини айтиб қолди, — дейди Неъматжон Раҳмонов. — Агар ҳақиқатан ҳам сотиш ниятингиз бўлса, нархини анорноқ қилсангиз биз сотиб ола қўлайлик, дея раисга мурожаат қилдик. Мактабни сақлаб қўлайлик, чавандозлар қўлайсин, дедим. Раиснинг жавоби эса шундай бўлди: — Сизларнинг кучингиз етмайди, нархи 42 миллион сўм бўлса... Ундан кўра, чўчка боқинглар.

«Намуна» ширкат ҳўжалиги раиси П.Исмоилов, бош хисобчи Р.Қодиров.

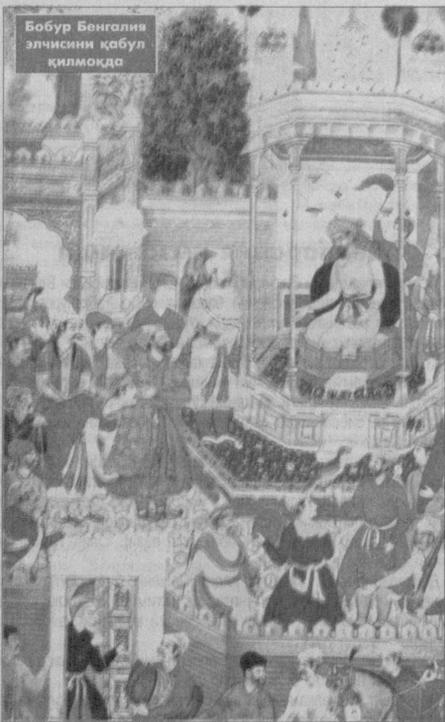
БИНО ҲАМ, ОТЛАР ҲАМ СОТИЛДИ

ҚўРҒОНТЕПА ТУМАНИДАГИ ОТ СПОРТИ МАКТАБИ ҚАНДАЙ ҚИЛИБ ЙУҚ ҚИЛИНГАНИ ҲАҚИДА

«Намуна» ширкат ҳўжалиги раиси П.Исмоилов, бош хисобчи Р.Қодиров». Хуллас, 2003 йил 8 июлда от спорти мактаби биносини биржада 4.264.000 сўмга фуқаро Тўхтасин Турғунбоевга сотилади. Бундан анча кеч хабар топдим, — дейди Неъматжон Раҳмонов. — 15 июни кун отхона биносини сотиш бўйича ҳеч қандай вакиллар йўғилини алдамганида жамоамиз билан шу бинони ўзимиз сотиб олардик-ку. — Сизнинг ўзингиз от спорти мактаби биносини хуСУСЙлаштириш олиш учун хўжалиқ раҳбарига ариза билан мурожаат қилганмисиз? — Ариза берганман. Бирок менинг аризамни ширкат хўжалиги қотиби Р.Абдураҳимов руйқатла олмаган. Нима бўлганда ҳам от спорти мак-

таби ёпилди, қотдор отларнинг бир қисми сотиб юборилди, бир қисми тоққа ҳайдаб кетилган... Чавандозлар эса тарақб кетишди... Икки ўртада қилган меҳнатларимга, ўз хисобимдан қўшимча биналар қуриб, сарфлаган харажатимга қуйиб қолавераман! — дейди Неъматжон Раҳмонов. — Ахир, адалат бўлиши керак-ку!

«Намуна» ширкат ҳўжалиги раиси П.Исмоилов, бош хисобчи Р.Қодиров». Хуллас, 2003 йил 8 июлда от спорти мактаби биносини биржада 4.264.000 сўмга фуқаро Тўхтасин Турғунбоевга сотилади. Бундан анча кеч хабар топдим, — дейди Неъматжон Раҳмонов. — 15 июни кун отхона биносини сотиш бўйича ҳеч қандай вакиллар йўғилини алдамганида жамоамиз билан шу бинони ўзимиз сотиб олардик-ку. — Сизнинг ўзингиз от спорти мактаби биносини хуСУСЙлаштириш олиш учун хўжалиқ раҳбарига ариза билан мурожаат қилганмисиз? — Ариза берганман. Бирок менинг аризамни ширкат хўжалиги қотиби Р.Абдураҳимов руйқатла олмаган. Нима бўлганда ҳам от спорти мак-

Бобур Бенғалия элчисини қабул қилмоқда

Биз билган ва билмаган тарих

Захириддин Мухаммад Бобур Афғонистоннинг маҳаллий паштун, ҳазора, дилозак ва бошқа қабилаларининг маълум даражада қаршиликларига учрайди, уларнинг пистирма ва кўкқис ҳамлаларидан кўп бор азият чекади. Шунинг учун Бобур бу уруғ оқсоқоллари билан эҳтиёткорлик билан муносабатда бўлган. У ҳам юқорида кўрган-нимиздек, бошқа ҳукмронлар қатори Афғонистоннинг Дилозак уруғидан бўлган юрт бошлигининг қизини хотинликка олиб, ўзининг улар билан қариндошчиликка нияти борлигини билдирган.

Мана бу мисолда эса Бобурга Дилозак афғонлари юқоридаги Ҳаатий уруғларидек совға, пешкашлар тортиқ этмаган, муруватлар кўрсатмаган. Аксинча, Бобур уларнинг юртига кириб келиши боис ўзининг дўстона муносабатда бўлишни билдирди шундан кейин улуғларига совға-саломлар берган. Дипломатиянинг бу йўли кейинги босқичдаги режаларга йўл очиб, музокараларга зарур шароит яратиш учун дебоча сифатида хизмат қилган: «Малик Бухон ва Малик Мусо бошлиқ

сонли лашкари билан Ҳиндистонга юришида дастлаб келиб чиқиши афғон бўлган Иброҳим Лўдийнинг юз минглик қўшини устидан ғалабага эришади. Муҳорабаларнинг бирида Иброҳим Лўдий ўлдирилади. Унинг беҳисоб бойликлари, тасарруфдаги ерларнинг асосий қисмига эгалик қилган Бобур инсонийлик нуқтаи назаридан Иброҳимнинг отаси, қариндошуруғларига кўп иноятларни раво кўради. Бу дипломатик йўл, энг аввало, Бобурнинг бу юртда узоқ муддат ҳукмронлик қилиш мақсади борлиги, иккинчи жиҳатдан барибир инсонийлик аънаналарига амал қилиб, фарзанди вафот этган отага ёрдам бериш ҳисси унда жўш урганлигини кўрсатади.

Аслида, Бобурнинг бу қарорга келишига Иброҳим Лўдийнинг шаҳар кўрғонидан бир неча вакиллар чиқиб, Бобур билан музокара олиб борганликлари ҳам сабаб бўлган. Бу музокаралар бўлмаган тақдирда ҳам Бобурнинг — шоир ва адиб Бобурнинг инсоний ҳислатлари голиб келиши аниқ эди. Биз бунга «Бобурнома»да келтирилган кўплаб маълумотлардан ҳам биламиз. Мазкур масаланинг нозик томонини аниқлаган Бобур ўз афроғидиқлар билан тўрт-беш кун маслаҳат қилади, аниқ қарорга келгандан сўнггина дейди: «Бора-кела бу сўзлар қарор топқунча тўрт-беш кун ўтти. Аларнинг муддасидек иноят ва шафқат қилиб, жамий жиҳотларини ўзларига ўқ отасига етти лаклик паргана нақд иноят бўлди. Бекларига ҳам ҳар қайсига парганалар берилди. Иброҳимнинг отасини байрилари билан чиқариб, Аградин бир қуруқ сув қуйи юрт берилди».

Бобурнинг бу нозик сийқатининг ижобий самарасини узоқ кутишга ҳоҷат қолмайди. У бу қишлоқдан қўшни қишлоққа ўтиш билан маҳаллий халқ Бобурга совға билан пешвоэ чиқишади. Бу Бобур дипломатиясининг юксак ютуғи, унинг ганимлари билан тил топишда катта тажрибага эга бўлганлигидан далолат беради: «Али Масқидга тушганда, Маъруф отлик Дилазак Яъқуб хайли баъзи ошлик ўн қўй, икки харвор гуруч, секиз улғу панир пешкаш келтурди».

Мулк бўлиш, инъомлар топшириш сийқатининг дипломатия билан чамбарчас боғлиқлигини яна бир неча мисолларда кўриб чиқас. «Бобурнома»дан маълумки, Бобур жуда кам

(Давоми бор.)
Ҳасан ҚУДРАТУЛЛАЕВ,
филология фанлари
доктори, профессор

ЎЗБЕК ҚИЗЛАРИНИНГ ШОҲМОТ ЮЛДУЗИ

Юлдуз Ҳамроқулова 1989 йил 2 апрель куни Жиззах шаҳрида туғилган. 5 ёшидан шохмот ўйнайди. Қизлар ўртасида етти карра Ўзбекистон чемпиони (1999-2005). Осиё биринчилигининг кумуш (2003, Фарғона) ва бронза (2001, Биканор) медаллари совриндори. Аёллар ўртасида Ўзбекистон чемпионатида бронза медали билан тақдирланган (2003), Ўзбекистон миллий терма жамоа аъзоси, Бутунжаҳон шохмот олимпиадаси қатнашчиси (2004, Калвиа, Испания). 16 ёшгача бўлган қизлар ўртасида ўтказилган жаҳон биринчилигининг бронза медали совриндори (2005, Белфорт). ФИДЕ спорт устаси (2004). «Шухрат» медали билан мукофотланган (2005).

Бугун дунёни хайратга солган Ўзбекистон шохмот мактабида яна байрам. Бу тантананинг фаизи таровати ўзгача ёқимли. Чунки ўзбек қизи жаҳон шохмот биринчилигида илк муваффақиятга эришди. Ҳа, Юлдуз Ҳамроқулованинг жаҳон биринчилигида эришган бронза медали ўзбек қизларининг дунё шохмот майдонларида қозонадиган бўлажак ғалабалари олдида зарҳал ҳарфлар билан ёзилган дебочадир.

Аслида, биз Юлдуздан шундай муваффақиятни, ўзбек хотин-қизларининг бой интеллектуал салоҳиятини намоиш этишини кутаётгандик. У кейинги йилларда қатор нуфузли мусобақаларда совриндорлар қаторидан мунтазам равишда ўрин эгаллаб, қалбларимизда умид чирогини ёқитиб улгурган. Юлдуз 1999 йилда ўтказилган жаҳон биринчилигида илк бор қатнашган вақтидаёқ, шохмотчилар ўртасида энг юқори натижани кўрсатгани ва Юртбошимизнинг совғаси билан тақдирланди. 2001 йил бошида Ҳиндистонда ўтказилган Осиё биринчилигида эса бронза медалини қўлга киритганди. Бу медал Ўзбекистон хотин-қизларининг XXI асрда халқаро мусобақаларда кўлга киритган биринчи медали сифатида спорт тарихимиздан ўрин олди.

Йил ўтган сайин Юлдузнинг маҳорати ошди, мусобақаларда эришган натижалари яхшиланди. Шу маънода 2003 йил Юлдуз учун хайрли келди. Аввал қизлар ўртасида Ўзбекистон чемпиони бўлди, кейин аёллар ўртасида ўтказилган мамлакат биринчи табақа мусобақаларида 2-ўринни эгаллаб, олий табақага йўлланма олди. Олий табақа мусобақаларида эса бронза медали билан тақдирланди, Ўзбекистон терма жамоаси сафига қабул қилинди. Ёзда Фарғонада уюштирилган 16 ёшгача қизлар ўртасидаги Осиё биринчилигида кумуш медалини қўлга киритди.

Дунёдаги ҳар бир шохмотчининг орузси Бутунжаҳон шохмот олимпиадасида иштирок этишидир. Юлдуз бундай бахтта 15

ёшида мушарраф бўлди. У ўтган йил Испаниянинг Калвиа шаҳрида ташкил этилган шохмот олимпиадасида муносиб қатнашиб, қатор чиройли ўйинлари билан мутахассислар назарига тушди.

— Юлдуз мусобақаларда бир маромда ўйнайдиган шохмотчилар қаторига кирди, — дейди мамлакат аёллар терма жамоасининг бош мураббийи Фарҳод Собиров. — Унинг шу ёшида вазмин дона суриши катта истеъдод эгаси эканлигидан дарқ беради.

Чиндан ҳам Юлдуз мусобақаларда совринли ўйинларини эгалламаса-да чиройли ғалабалари билан мутахассислар назарига тушди, шу йил ўтказилган энг чиройли ўйинига берилдиган мукофотга лойиқ кўрилади. Чунки, шу йил ўтказилган Осиё биринчилигида мусобақа голиблигига асосий даъвогар бўлган Ҳиндистонлик шохмотчининг чиройли тарзда мағлубиятга учратди. Бу Юлдуз учун жаҳон биринчилиги олдида тайёргарлик эди, ҳолос.

Францияга йўл олган Юлдузга жаҳон биринчилигида яхши натижа кўрсатиш истаги ҳамроҳ

бўлди. У қатнашаётган 16 ёшгача бўлган қизлар мусобақасида энг кўп 96 нафар шохмотчи қиз дона сурди. Ҳар бир қатнашчи ўз мамлакатининг чемпиони. Юлдуз мусобақа бошидан юқори натижаларни кўзлади. Швейцарча тартибда ўтказилган мусобақаларда охири турларда кўрсатилган натижалар муҳим аҳамиятга эга. Айнан биринчиликнинг охири турларида Юлдуз ажойиб ўйинлар намоиш қилди. Сўнги турда эришган ғалабаси уни совриндорлар қаторига киритди ва 11 инқонитдан 8,5 очко тўплаган ҳолда халқаро миқёсдаги спорт устаси талабини ҳам бажарди.

2001 йилда Юлдузга Ўзбекистон Президентининг совғаси — зарур замонвий компьютер топирилди.

Бугун ўша эътибор, ўша ғамхўрликлар дастлабки самарасини берди. Юлдуз ҳам Рустамнинг муваффақиятларини такрорлай бошлади. Албатта, Юлдузнинг келажаги олдинда, шохмотда қандай ғалабаларга эришиши ўз қўлида.

Асрор МҮМИН

БОБУРНИНГ ДИПЛОМАТИК МАҲОРАТИ

Диққатга сазовор томони шундаки, Гулбаданбегим «Хумоюннома» асарида Ҳиндистонни эгаллашдан олдин Бобурнинг бу икки ўлкага бўлган муносабатини ўз қарашлари билан ифода қилган. Бобур Ҳиндистоннинг Амир Темуруз тасарруфига киритган ва кейин яна Ҳиндлар қўлига ўтган ерларини қайта эгаллаш масаласи юзасидан ўзининг теурийзода қариндош-уруғлари, беклари билан анчагина музокаралар, учрашувлар ўтказган. Назаримизда, Бобурнинг бу дипломатик музокаралар тақдирини яққоқимлик даражасида ҳал қилгани унга Ҳиндистонни эгаллаш ва ўзининг энг катта орузси — Амир Темуруз салтанатини қайта тиклаш имконини беради.

Эҳтимол, Гулбаданбегим ҳам Бобурнинг Ҳиндистон мамлакатига киришда стратегик кўрғон ҳисобланган бу икки шаҳар тақ-

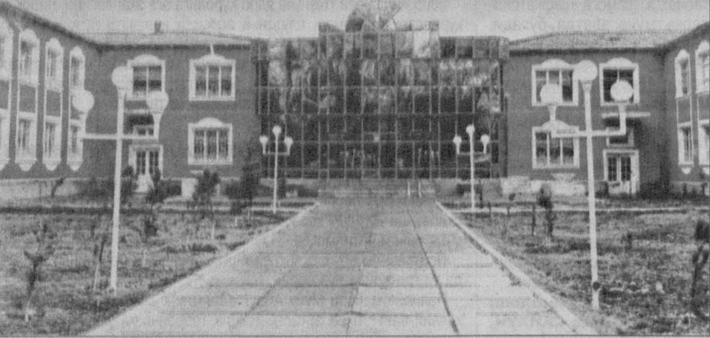
дирини муҳим деб билганлиги боис, ўз асарида ушбу масалага алоҳида тўхталиб ўз сийсий қарашларини баён этганки, бу Бобурнинг қарашларига мос келади: «Доим Ҳиндистонни қўлга киритиш ҳаваслари бор эди. Амрларининг сустлигидан ва биродарларининг ноаҳиллигидан бу орзуга эриша олмаган эдилар. Охири вақтда ака-укалари кетиб қолишган, амрларининг ичидан ҳам подшоҳнинг бу мақсадларига хилоф сўз айта оладиган ҳеч ким қолмаган, тўққиз юз йигирма бешинчи йили подшоҳ икки-уч марта жанг қилиб, Бужурни («Хумоюннома»да шу номда келган — Х.К.) эгалладилар ва Бужур аҳлини қилчидан ўтказдилар. Бужурни қўлга киритгандан кейин, Бҳарага йўл олдилар, бу ерга келиб талон-торожа йўл қўймадилар, тўрт юз минг шохрухийни олиб, аскарлар ва навкарлар сонига қараб бўлиб бериб, сўнг Кобулга қараб кетдилар».

Дилозак афғонлари улуғларига олти кишига юзар миқош кумуш, бирар тўнлуқ парча, учар ўй, бирар говмуш Ҳиндустон савқотидин бериб, ўзгаларига ҳам фароҳур ҳоллари ёрмоқ ва парча ва гову говмуш иноят бўлди».

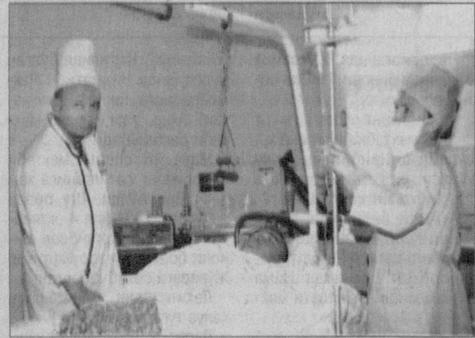
Бобурнинг бу нозик сийқатининг ижобий самарасини узоқ кутишга ҳоҷат қолмайди. У бу қишлоқдан қўшни қишлоққа ўтиш билан маҳаллий халқ Бобурга совға билан пешвоэ чиқишади. Бу Бобур дипломатиясининг юксак ютуғи, унинг ганимлари билан тил топишда катта тажрибага эга бўлганлигидан далолат беради: «Али Масқидга тушганда, Маъруф отлик Дилазак Яъқуб хайли баъзи ошлик ўн қўй, икки харвор гуруч, секиз улғу панир пешкаш келтурди».

Мулк бўлиш, инъомлар топшириш сийқатининг дипломатия билан чамбарчас боғлиқлигини яна бир неча мисолларда кўриб чиқас. «Бобурнома»дан маълумки, Бобур жуда кам

2005 йил — Сихат-саломатлик йили

Шахрисабз туман марказий шифохонаси жамоаси аҳолига тиббий хизмат кўрсатиш савиясини оширишга алоҳида эътибор қаратмоқда. 2001 йилда шифохонада ишга туширилган шошилич тез тиббий ёрдам бўлимида 15 нафар шифокор, 62 нафар ўрта тиббиёт ҳодимлари туман аҳолиси сихат-саломатлигини сақлаш борасида сидқидилдан меҳнат қилмоқдалар.

Суратларда: замонавий шифо маскани биноси; шифокор Тўхта Пулатов ҳамда ҳамшира Савара Алиқуллова. Шифокор Номоз Бокйев ҳамшира Хилола Абдуллаева билан.

Абдурусул ПАРДА олган суратлар

Бугун Вобкент туманининг олис қишлоқлари қиёфаси тубдан ўзгармоқда. Хусусан, Косари қишлоғида бунёд этилган иқтисодий коллежи бу қадим гўшанинг чиройинга чирой қўшиди.

КОЛЛЕЖЛАР СЕНИ ОРТМОҚДА

— 450 ўринли мазкур коллеж ҳудудимизда ҳисобчи, аудитор, молиячи ва менежерларга бўлган талабни тўла қондира олади. — дейди туман ҳокими Мухиддин Эсанов. — Бу каби иншоотлар биргина Вобкентда ўндан ошгани эса Юртбошимизнинг ўсиб келаятган ёш авлодга ғамхўрлиги ифодасидир.

Лойиҳа қиймати 850 миллион сўмлик ушбу даргоҳ салкам етти ойда «1-вилот қурилиш» ҳиссасдорлик жамиятининг тумандаги 201-кўча механизациялашган жамланмаси томонидан қуриб битказилди. Мазкур коллежда талабалар учун замонавий шароитлар яратилган бўлиб, компьютер синфлари, лабораториялар, кутубхона, спорт зали ва ётоқхоналар улар ихтиёрида.

Шунингдек, бундай шинам коллеж бинолари Бухоро шаҳрида ҳам фойдаланишга топширилди. Жумладан, Бухоро автомобил ва йўл, иқтисодий ва банк, маиший хизмат касбуна қоллежларининг янги биноларида бугун қўллаб йигит-қизлар илк машғулларини ўтамоқдалар.

Даврон БАХРОНОВ,
«Ўзбекистон овози»
мухбири

Газетанинг навбатдаги сони 20 сентябрь, шешанба кунини чиқди.

«ТЕРЕК» РАҲБАРЛАРИ ҲАҚАМЛАРДАН НОРОЗИ

«Терек» футбол клуби Россия Президенти Владимир Путинга ошқора мурожаат қилди. Маълум бўлишича, Чеченiston клубининг учрашувларида ҳақамлар нотўғри хатти-ҳаракатлар қилаётган экан. Мурожаатноманинг нусхаси Россия жисмоний тарбия ва спорт федерал агентлиги бошлиғи Вячеслав Фетисов билан футбол уюшмаси президенти Виталий Муткога йўлланган.

Футбол клуби раҳбарлари мухлислар истаklarини инобатга олиб, «Терек» жамоасининг учрашувларида ҳақамлар томонидан ноҳуя ҳаракатлар қилинаётгани ҳақида ошқора ёзишган. Бунга асосий айдор, деб Россия футбол ҳақамлари ҳайъати президенти Николай Левников кўрсатилмоқда. «Терек» — «Спартак» учрашувида сабр қилишининг иложи бўлмади, — дейилади мурожаатномада. — 11 сентябрь кунини Пятйгорскда ўтказилган ана шу ўйинда ҳисоб 1:1 бўлиб турганди. Учрашув охирида ҳақам Евстигнеев уч дақиқа қўшимча вақт берди. Қизғин шундаки, учрашувнинг 96-дақиқасида борганда 11 метри жарима тўпи белгилаиб, «Терек» дарвозасига ишғол қилинди. Бунини қандай тушуниш керак?»

ФИФА ИНСОНПАРВАРЛИКНИ КЎЗЛАМОҚДА

Халқаро футбол уюшмаси билан Бутунжаҳон антидопинг агентлиги кейинги пайтда спортчиларни допинг масаласида жазолаш бўйича ўзаро келишолмай турибди. ФИФА ҳозирча ВАДАнинг антидопинг кодексини имзоламаган. Боиси, футболчиларни дастлабки айби учун бирдангина икки йилга футболдан четлатиш мақсада мувофиқ эмас, деб қаралмоқда. ФИФА президенти Йозеф Блаттер Мароқашда ўтказилаётган бутунжаҳон конгрессида ВАДАнинг антидопинг масаласида олиб бораётган тадбирларини диққат билан кузатаётганини яна бир бор таъкидлаб ўтди. ФИФА бу ташкилотта ён бериб, бир йилга футболдан четлатиш масаласини ўйлаб кўриш учун олти ойлик муддат берган эди. Гап шундаки, халқаро футбол уюшмаси футболчиларни бундай қатъий жазолаш масаласини ўйлаб кўриш зарур демоқда. Боиси, ҳар бир футболчи билан тузилган шартнома ва уларга бериладиган юқори иш ҳақлари шунини тақозо этади. ФИФА президентининг сўзига қараганда, «Ҳаммага бараварига бир хил ўроқ тортиш», ярамас экан.

«НАСАФ» МАВҒЕИНИ МУСТАҲҚАМЛАДИ

Ушбу ўйинда «дубль»га эришган жамоа ҳужумчиси Зафар Холмуродов ўз ҳисобидида тўплар сонини 19 тага етказиб, тўпнарлар баҳсида пешқадамлигини сақлаб қолди. Қаршиликлар ҳисобидидаги очколар сонини эса 44 тага етди.

Утган турда мавсум қарвонбоси «Насаф»ни (2:0) мағлубиятга учратган «Тўпаланг» (Сариосиё) жамоаси бу гап пайтахтада «Локомотив» футболчиларига қарши майдонга чиқди. Тенг кўрашлар остида кенган мазкур учрашув тақдирини 89-дақиқада Сариосиёликлар ҳужумчиси А.Востриков киритган ягона гол ҳал қилди. Ушбу ғалабадан сўнг олий лига дебютанти жаҳвонинг 5-поғонасига кўтарилиб олди. Зарафшонда уюштирилган «Қизилқум» — «Сўғдиёна» учрашувида ҳам кўтилмаган натижа қайд этилди — 0:0.

Турнинг қолган ўйинлари қуйидаги ҳисоблар билан якунланди: «Пахтакор» — «Трактор» — 5:2, «Нефтчи» — «Бухоро» — 4:2, «Металлург» — «Шўртан» — 2:1, «Машъал» — «Самарқанд-Д» — 3:1.

Table with multiple sections: BOSH MUHARRIR: Safar OSTONOV; TAHIR HAY'ATI: Abdulla ORIPOV, Asliddin RUSTAMOV, Laif G'ULOMOV, Ashur GODIROV, Bobir ALIMOV, Habib SA'DULLA, Farruh HAMROYEV; MUASSIS: O'ZBEKISTON XALQ DEMOKRATIK PARTIYASI MARKAZIY KENGASHI; BO' LIMLAR: Siyosat, partiya va xalqaro hayot; Ma'naviyat va ma'rifat; Ijtimoiy hayot va iqtisodiyot; Parlament va huquq; Ekologiya, salomatlik va odob-ahloq; Axborot, sport va harbiy vatanparvarlik; Xatlar va ommaiviy ishlr; Reklama va e'lonlar; VILOYAT MUXBIRLARI: Andijonda, Buxoroda, Gulistonda, Jizzaxda, Navoiyda, Namanganda, Nukusda, Samarqandda, Urganchda, Farg'onada, Termizda; MANZILIMIZ: 700000, TOSHKENT, MATBUOTCHILAR KO'CHASI, 32-UY; «НАСАФ» МАВҒЕИНИ МУСТАҲҚАМЛАДИ; ФИФА ИНСОНПАРВАРЛИКНИ КЎЗЛАМОҚДА